

Endovasculaire behandeling van een meningeoom

De inhoud van deze folder komt uit de Patient Journey App. Daarom kan het zijn dat sommige verwijzingen in deze folder niet juist zijn omdat zij naar een mogelijkheid in de app verwijzen. Om de informatie zo goed mogelijk te kunnen bekijken is het downloaden van onze app via de app store of google play store aan te raden. Deze app is gratis. Doorloop de volgende stappen om de app in gebruik te nemen:

- 1 Zoek naar Patient Journey in de App Store / Google Play of scan de QR code.
- 2 Download de app
- 3 Accepteer de push notificaties
- 4 Zoek naar ETZ behandelwijzer
- 5 Selecteer de juiste behandeling en druk op 'Start'.

Algemene informatie

Welkom

Welkom in de app van het ETZ.

De informatie in deze app is bedoeld voor mensen die een endovasculaire behandeling van een meningeoom in het hoofd krijgen.

Meer informatie over: ETZ

U heeft de afgelopen tijd onderzoeken gehad waaruit blijkt dat u een meningeoom in het hoofd heeft. Er is met u besproken welke behandeling voor u het meest geschikt is.

Gedurende de behandeling krijgt u veel informatie.

Het is niet eenvoudig al deze informatie in één keer te onthouden.

Deze app is bedoeld als aanvulling op en ter ondersteuning van de mondelinge informatie die u krijgt van uw zorgverleners.

Daarnaast is het een hulpmiddel om u voor te bereiden op gesprekken en om uw eigen vragen/opmerkingen alvast te noteren.

Ook voor uw naasten kan het nuttig zijn om deze informatie te lezen.

Aarzel niet contact met ons op te nemen als u vragen heeft of wanneer u ergens niet tevreden over bent.

Wij zijn er om u te helpen.

Wij wensen u de komende periode veel sterkte toe.

MijnETZ - Patiëntenportaal

Veilig toegang tot uw Persoonlijk Digitaal Patiëntendossier

Regelt u uw zaken graag digitaal? [Mijnetz](#) geeft u toegang tot uw medische dossier in ons ziekenhuis. De eerste keer moet u zich even aanmelden met een activatiecode of uw DigiD code

→ [Klik hier om naar het patiëntenportaal 'Mijn ETZ' te gaan](#)

Neurochirurgisch centrum Brabant

Neurochirurgie houdt zich bezig met operaties aan het zenuwstelsel (hersenen en wervelkolom). Het ETZ is hét neurochirurgisch centrum in Nederland: patiënten komen uit heel Nederland naar Tilburg.

Ruim 60 jaar staat - voorheen het St. Elisabeth Ziekenhuis en nu het ETZ - bekend om zijn neurochirurgische zorg, mede dankzij het [Gamma Knife Centrum Tilburg](#), waar we unieke radiochirurgische behandeling aanbieden. Neurochirurgische zorg wordt aangeboden in het Neurocentrum op ETZ Elisabeth.

Neurochirurgen

De volgende neurochirurgen zijn werkzaam in het Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis

-[Dr Al-Khawaja](#)

-[Dr Ardon](#)

-[Dr de Boer](#)

-[Dr Brouwers](#)

-[Dr Burhani](#)

-[Dr Depauw](#)

-[Dr Lamers](#)

-[Dr Nachtergaele](#)

-[Dr van der Pol](#)

-[Dr Rutten](#)

-[Dr Verfaillie](#)

-[Dr Verheul](#)

-[Dr Viozzi](#)

Interventie neuroradiologen

De volgende Interventie neuroradiologen zijn werkzaam in het Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis

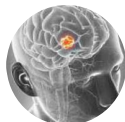
[Dr I. Boukrab](#)

[Dr G.J. Kortman](#)

Informatie over een meningeoom

Wat is een meningeoom?

Een meningeoom is een gezwel (tumor) dat uitgaat van het hersenvlies. Dit betekent dat hij overal kan voorkomen waar zich hersenvlies bevindt: rond het hele centrale zenuwstelsel (dus ook rond het ruggenmerg) en tussen de hersendelen, waar het hersenvlies een tussenschot vormt.

Het is een goedaardige tumor, die slechts heel zelden kwaadaardig kan ontaarden. De tumor is niet te vergelijken met een hersentumor die uit het hersenweefsel zelf voortkomt.

De tumor komt vaker voor bij vrouwen dan bij mannen, wat te maken heeft met de gevoeligheid ervan voor hormonen.

Meestal ontstaat hij op middelbare leeftijd.

Het is een langzaam groeiende tumor, zodat de verschijnselen vaak heel langzaam en sluipend ontstaan.

Klachten en verschijnselen bij een meningeoom

De verschijnselen kunnen algemeen zijn en berusten op verhoging van de druk in het hoofd, zoals hoofdpijn, eventueel met misselijkheid en braken.

Anderzijds zijn er de verschijnselen die te maken hebben met de plaats van de tumor.

Deze kunnen variëren van psychische stoornissen, spraakstoornissen, verlamingsverschijnselen, dubbelzien, tot epileptische aanvallen (het optreden van stuipen of toevallen met schokken van armen en benen).

Hoe wordt een meningeoom vastgesteld?

De diagnose wordt gesteld op basis van het klachtenpatroon.

Wanneer iemand met deze klachten bij de specialist komt, dan wordt altijd een neurologisch onderzoek gedaan en het vermoeden van een meningeoom wordt bevestigd door middel van een CT scan of MRI scan (zie ook de folders [CT-onderzoek](#) en [MRI-onderzoek](#)).

Waarom deze endovasculaire behandeling?

Meningeomen zijn tumoren die vaak rijkelijk voorzien zijn van bloedvaten en kunnen daardoor bij een operatie tot een behoorlijk bloedverlies leiden.

Een endovasculaire ("endo"= binnen in, "vasculair" = bloedvaten) behandeling is een behandeling die via de bloedvaten wordt uitgevoerd. De bedoeling van de endovasculaire behandeling bij een meningeoom is om enkele bloedvaten af te sluiten in een vaatrijk gebied van het meningeoom.

Dit wordt gedaan voor een meningeoom operatie om zodoende extra bloedingen tijdens de operatie tegen te gaan.

Meer informatie over: Waarom deze behandeling

Soms wordt een endovasculaire behandeling gedaan om toevoerende bloedvaten van een meningeoom af te sluiten om zo de groei te remmen.

Dan volgt geen operatie.

Het afsluiten van een bloedvat kan op verschillende manieren gebeuren.

Men kan de techniek van 'lijmen', 'coilen' (spiraaltjes) of het gebruik van partikels (korrels) hanteren.

Bij een endovasculaire behandeling van een meningeoom wordt meestal de techniek met partikels gebruikt. De interventie neuro-radioloog licht u hierover in.

De behandeling

De endovasculaire behandeling wordt door een interventie neuroradioloog uitgevoerd.

De behandeling vindt plaats op een zogenaamde angiokamer op de afdeling Radiologie.

Meer informatie over: De behandeling

De aanvoerende vaten van het meningeoom worden door het inspuiten van contrastmiddel via een bloedvat en door middel van röntgenapparatuur in beeld gebracht.

Met behulp van één of twee katheters, die via de lies in de bloedbaan zijn gebracht, worden de partikels in de aanvoerende vaten van het meningeoom gespoten.

Mogelijke problemen bij een endovasculaire behandeling van een meningeoom

Bij elke behandeling bestaat een risico op complicaties.

Meestal hangen complicaties samen met de plaats en de grootte van de afwijking in het hoofd en/of wervelkolom.

Maar ook uw leeftijd of bijkomende aandoeningen kunnen effect hebben op het behandelrisico.

Uw behandelend arts heeft de mogelijke complicaties al met u besproken.

Heeft u hier nog vragen over, dan kunt u die aan uw arts stellen.

Meer informatie over: Het wondje in de lies

De kans op een bloeding uit de kleine insteekopening in de lies is erg klein.

Als toch een bloeding optreedt, kan dit gestopt worden door stevig met de hand op de insteekopening te drukken en dit minstens 15 minuten vol te houden.

Vorbereiding

De planning

Medewerkers van de Radiologie en Neurochirurgie organiseren de planning van de endovasculaire behandeling.

Meer informatie over: De planning

U wordt door de medewerker van de angiokamer gebeld, om in samenspraak met u een endovasculaire behandeling in te plannen.

U krijgt dan te horen wanneer, hoe laat en op welke afdeling u zich dient te melden.

Het verpleegkundig spreekuur.

Als u in overleg met de behandelend specialist voor een endovasculaire behandeling hebt besloten, wordt er voor u een afspraak gemaakt op het verpleegkundig spreekuur.

U komt dan voor een gesprek bij de verpleegkundige van de verpleegafdeling

Neurochirurgie op de polikliniek.

Meer informatie over: Verpleegkundig spreekuur.

Enkele weken voordat u opgenomen gaat worden op etage D Neurochirurgie, (zie ook de folder [Wegwijs op etage D, Neurochirurgie](#)), heeft u een afspraak met een verpleegkundige van afdeling Neurochirurgie op de polikliniek Neurochirurgie. Tijdens dit gesprek wordt u (en uw familie/naasten) geïnformeerd over de gang van zaken tijdens de opname en over de verpleegkundige zorg rondom de behandeling.

Belangrijk voor opname

Als u zwanger bent, ook als u het nog niet zeker weet, dient u dit vóór de behandeling aan de verpleegkundige van de verpleegafdeling te melden. Röntgenstralen kunnen schadelijk zijn tijdens de eerste weken van de zwangerschap.

Ook als u overgevoelig bent voor jodium of contrastmiddelen, of als u COPD of hooikoorts heeft, dient u dit te melden vóór de behandeling begint

Nuchter zijn

Om de behandeling goed te kunnen uitvoeren, is het nodig dat u de maaltijd voorafgaand aan de behandeling overslaat.

U moet minimaal 3 uur van tevoren nuchter zijn.

Dat wil zeggen 3 uur voor de behandeling niets meer eten, drinken en roken. Van de medewerker van de angiokamer krijgt u te horen vanaf welk tijdstip u nuchter moet zijn.

Wat kunt u meenemen naar het ziekenhuis?

De volgende zaken kunt u meenemen naar het ziekenhuis.

Meer informatie over: Wat kunt u wel en niet meenemen?

Benodigheden die u mee naar het ziekenhuis kunt nemen.

- Makkelijk zittende kleding,
- Makkelijke schoenen,
- Ochtendjas (eventueel),
- Gebittenbakje,
- Medicijnen in originele verpakking,
- Geld (voor het winkeltje eventueel),
- Leesboek of tijdschriften,
- Rollator, als u dat hulpmiddel thuis al gebruikte,
- Mobiele telefoon (heeft u die niet, kunt u gebruik maken van de afdelingstelefoon).

Wat kunt u beter niet meenemen.

- Veel geld,
- Pantoffels die erg los zitten,
- Sieraden,

- Waardevolle papieren, betaalcheques, pasjes.

Opname

Dag van opname

Voor veel patiënten geldt dat de opnamedag ook de dag van de endovasculaire behandeling is.

Meer informatie over: Dag van opname.

In sommige gevallen vindt de opname een dag eerder plaats om bijvoorbeeld speciale voorbereidingen te kunnen treffen of omdat de thuissituatie een opname op de dag van de behandeling niet toelaat. (vervoer, reisafstand, te veel zorg 's morgens vroeg, etc.)

Als u op de dag van de endovasculaire behandeling wordt opgenomen, kunt u verwacht worden vanaf 06.45 uur. U krijgt de exacte informatie van de medewerker van de angiokamer. Voor een endovasculaire behandeling van een meningeoom in het hoofd wordt u een dag in het ziekenhuis opgenomen.

- U komt nuchter naar het ziekenhuis.
- U wordt op de dag van opname op de afgesproken tijd bij etage D, Neurochirurgie verwacht.
- Hier wordt u ontvangen door een verpleegkundige.
- De verpleegkundige informeert u over de gang van zaken op de verpleegafdeling.
- Er wordt eventueel bloed geprikt.
- Brengt u vooral uw medicijnen mee in de originele verpakking
- Op de verpleegafdeling wordt er gestart met Dexamethason, dit medicijn voorkomt dat na de ingreep oedeem (ophoping van vocht in de hersenen) ontstaat. Daarbij wordt er gestart met maagwandbeschermers om irritatie van de maagwand, die door de Dexamethason® veroorzaakt kan worden, te voorkomen.
- U krijgt ook een infuus in u arm als voorbereiding op de endovasculaire behandeling.

Binnenkomst voor 7.00 uur ETZ Elisabeth

Als u om 6.45 uur aanwezig moet zijn op **locatie ETZ Elisabeth**, dan moet u om binnen te komen de Spoedeisende Hulp ingang nemen.

De hoofdingang is dan namelijk nog niet open. De auto moet u echter wel gewoon op het hoofdparkeerterrein parkeren en niet bij de Spoedeisende Hulp.

Voor de behandeling

Korte tijd voordat u naar afdeling Radiologie gaat wordt u gevraagd:

- **Om te plassen op het toilet,**
- **Een operatiehemd aan te trekken,**
- **Uw sieraden uit te doen,**

- Eventueel uw gebitsprothese uit te doen.

Vervolgens geeft de verpleegkundige u een tabletje waarvan u een slaperig gevoel krijgt.

De katheter voor de endovasculaire behandeling, wordt via de lies ingebracht.

Om infecties te voorkomen, dienen de liezen schoon en glad te zijn.

Daarom scheert de verpleegkundige beide liezen om infecties te voorkomen.

Als laatste wordt er een infuus ingebracht. Hierna wordt u naar afdeling Radiologie gebracht.

De endovasculaire behandeling

Een endovasculaire behandeling van een meningeoom in het hoofd wordt regelmatig uitgevoerd in het Elisabeth TweeSteden Ziekenhuis.

U wordt behandeld op de angiokamer van afdeling Radiologie onder plaatselijke verdoving.

Angioseal®

Een Angioseal® is een soort plug die ervoor zorgt dat het aanprik gaatje van de slagader in de lies wordt afgesloten.

Als u na de endovasculaire behandeling een Angioseal® heeft gekregen, krijgt u een kaartje mee met aanwijzingen voor artsen.

Op dit kaartje staat dat u de eerste drie maanden na de endovasculaire behandeling, bij voorkeur niet in de lies mag worden aangeprikt.

Het duurt namelijk drie maanden voordat de Angioseal® is opgelost.

U moet daarom gedurende de eerste drie maanden dit kaartje altijd bij u dragen.

Direct na de endovasculaire behandeling van het meningeoom

- U moet plat op u rug blijven liggen
- Na de behandeling blijft u het infuus een aantal uren houden.
- Zodra u uw toestand het toelaat, wordt u met toestemming van de interventie neuro-radioloog terug naar de verpleegafdeling gebracht.

Na de endovasculaire behandeling

Op de verpleegafdeling:

- De verpleegkundige controleert elke 2 uur uw polsslag, bloeddruk, bewustzijn en pupillen gedurende 4 uur.
- De verpleegkundige controleert ook regelmatig de zuurstofvoorziening in het bloed d.m.v. een klemmetje om de vinger.
- U mag weer eten en drinken.
- U moet 2 uur op uw rug blijven liggen om nabloeding van het wondje te voorkomen.
- Het been waarvan de lies tijdens de endovasculaire behandeling is aangeprikt, moet 2 uur gestrekt blijven.
- Na 2 uur mag u weer rechtop in bed komen zitten en voorzichtig uit bed komen.
- Na 4 uur worden de controles gestopt

- Gaat het eten en drinken ook naar wens, dan wordt het infuus verwijderd.

Meer informatie over: Pijn na de endovasculaire behandeling

Na de behandeling kunt u last van hoofdpijn krijgen waarvoor u pijnstillende medicijnen kunt krijgen toegediend. Soms duurt de hoofdpijn meer dan een week.

Ontslag

Het ontslaggesprek

Als alles goed gaat en u bent weer uit bed opgestaan, mag u vandaag in overleg met de interventie neuroradioloog naar huis.

Voordat u naar huis gaat, heeft u nog een gesprek met de verpleegkundige. Tijdens het ontslaggesprek wordt u voorbereid op het naderende ontslag.

In dit gesprek komen een aantal vaste punten naar voren en heeft u de mogelijkheid om vragen te stellen.

Voor het ontslag

Voordat u naar huis gaat worden er nog een aantal zaken geregeld.

Meer informatie over: Voor het ontslag

- U krijgt informatie over de vervolgspraken en onderzoeken.
- De ontslagbrief voor de huisarts wordt digitaal opgestuurd.
- Er wordt zo nodig een digitaal recept naar de thuisapotheek gestuurd, mocht u medicijnen krijgen die u moet blijven innemen.

Apotheek

Als u een digitaal recept heeft gekregen, kan u de medicijnen in de thuisapotheek ophalen.

Meer informatie over: Apotheek De Leij

Soms wordt in overleg met u het recept naar de apotheek in **ons** ziekenhuis gestuurd.

Doordat deze apotheek gekoppeld is met veel andere apotheken in de regio, kunnen ze hier via een computerkoppeling direct uw medicijngebruik bekijken en het recept dat digitaal aangeboden wordt verwerken met de actuele gegevens.

Deze gegevens worden op de computer in de apotheek bewaard.

Als u niet bent ingeschreven in een van deze apotheken, kunt u toch hier terecht. Ze beschikken dan echter niet over uw gegevens. **U heeft dan altijd een inschrijvingsbewijs nodig van de zorgverzekeraar.**

Ook kunnen ze dan niet direct nagaan of uw nieuwe medicijnen wel bij uw bestaande medicatie passen. Om uw medicijngebruik zo compleet mogelijk te houden, faxen ze het aangeboden recept, na uw toestemming, door naar uw eigen apotheek. Deze is daardoor ook op de hoogte van het aangeboden recept.

Dus: Een patiënten pasje van het ziekenhuis wordt niet geaccepteerd, wel uw inschrijvingsbewijs van de zorgverzekeraar. Ook moet u uw BSN nummer kunnen overleggen aan de apothekersassistenten. Dan kunnen zij u beter van dienst zijn.

Apotheek DeLeij in ETZ Elisabeth is geopend:

- Maandag tot en met vrijdag: 8.30-17.30 uur
- Zaterdag: 09.00-13.00 uur
- Zon- en feestdagen: gesloten

Telefoon: 013-5070854

Mail: info@apotheekdeleij.nl

Adviezen voor thuis

Het is na de endovasculaire behandeling belangrijk dat u de leefregels en adviezen volgt die voorgeschreven zijn.

Meer informatie over: Algemeen

- De eerste drie dagen na de behandeling geen zware inspanning leveren en rust nemen.
- U mag vrij bewegen maar bouw uw conditie gedurende de eerste tijd weer langzaam op.
- De eerste dagen is het niet verstandig om zware (huishoudelijke) werkzaamheden te verrichten en te sporten.
- Luister naar uw lichaam.
- U mag niet douchen op de dag van behandeling **na** de behandeling.
- U mag niet autorijden op de dag van de behandeling **na** de behandeling.

Wanneer moet u contact opnemen?

Als u een van de volgende symptomen merkt, moet u contact opnemen met de polikliniek Neurochirurgie:

- **Plotseling hevige hoofdpijn.**
- **Toenemende sufheid.**
- **Functie- uitval.**
- **Nabloeding van het wondje in de lies.**

Meer informatie over: Wanneer moet u contact opnemen?

Indien u vragen en/of problemen heeft, kunt u contact opnemen met het volgende telefoonnummer:

- binnen 48 uur na ontslag:

013-2216187 (regie afdeling)

- na deze periode (tijdens kantooruren):

013-2210300 (polikliniek Neurochirurgie)

Bij acute problemen na kantooruren, verzoeken wij u contact op te nemen met de huisartsenpost in uw woonplaats.

Belangrijke telefoonnummers

ETZ (Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis)

013-2210000

Locatie ETZ Elisabeth

Polikliniek Neurochirurgie

013-2210300

Route 42 neurocentrum balie 6 en 7

E-mailadres:

polinrc@etz.nl

Kliniek Neurochirurgie:

Etage D1, kamer 1 t/m 16

013-2212242

Etage D3, kamer 32 t/m 47

013-2212243

Vragen over uw operatiedatum ?

okplanningnrc@etz.nl

Vragen over uw Gamma-Knife behandeling ?

gammaknife@etz.nl

Vragen over de wond?

nazorg@etz.nl

Overige vragen?

secretariaatnrc@etz.nl

Tot slot

Als u na het lezen van deze app nog vragen heeft, kunt u deze stellen aan uw behandelend arts of aan de verpleegkundigen.

Voor meer informatie kunt u ook terecht op de website van het Neurovasculaire Expertise Centrum Tilburg: www.etz.nl/next